

Adroddiad Monitro Safonau'r Gymraeg

1 Ebrill 2018 - 31 Mawrth 2019

1. Cyflwyniad

Rhoddodd Comisiynydd y Gymraeg hysbysiad cydymffurfio i ColegauCymru ar 25 Gorffennaf 2016.

Roedd yr hysbysiad cydymffurfio hwn yn amlinellu dyletswydd ColegauCymru i gyflawni Safonau statudol y Gymraeg, sef Safonau a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Roedd y Mesur hwn yn rhoi statws swyddogol i'r Gymraeg, gyda'r nod na ddylai'r Gymraeg gael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae cyflwyno Safonau'r Gymraeg, sef rhestr o'r hyn y mae'n rhaid i sefydliadau ei wneud a'i gyflawni yn y Gymraeg, yn sicrhau bod y rheini yng Nghymru sy'n dymuno byw eu bywydau drwy'r Gymraeg yn gallu gwneud hynny. Mae'r Safonau hyn yn rhoi rhyddid ieithyddol i unigolion ddefnyddio'r Gymraeg yng Nghymru.

Fel rhan o'r broses gydymffurfio, mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i ColegauCymru gyflwyno adroddiad blynyddol ym mhob blwyddyn ariannol (Ebrill - Mawrth), a hwnnw'n rhoi sylw i sut y mae'r sefydliad yn glynu wrth y Safonau Cyflenwi Gwasanaethau, y Safonau Llunio Polisi a'r Safonau Gweithredu. Mae darpariaeth o fewn y Safonau hefyd sy'n ymwneud â chyhoeddi a rhoi cyhoeddusrwydd i'r Adroddiad Blynyddol. Mae'r Adroddiad hwn yn dangos y cynnydd y mae ColegauCymru wedi'i wneud tuag at gydymffurfio â'r Safonau rhwng 1 Ebrill 2018 a 31 Mawrth 2019.

Mae ColegauCymru yn credu ei fod yn ymateb i'r Safonau mewn ffordd gadarnhaol. Mae'r holl staff wedi cael hyfforddiant Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ac mae eu gallu yn y Gymraeg wedi cael ei asesu'n ffurfiol fel rhan o'u swyddi yn ColegauCymru. Fel rhan o friffiau wythnosol y tîm cyfathrebu, mae diweddariadau rheolaidd yn cael eu rhoi am sut i wella arferion gweithio yn unol â hynny, ynghyd â hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r Gymraeg.

Mae ColegauCymru wedi ymrwmo i annog yr holl dîm i ddefnyddio'u sgiliau Cymraeg waeth beth yw lefel eu gallu, gan greu amgylchedd gweithio dwyieithog lle bydd defnyddio'r Gymraeg yn cael ei groesawu a'i annog. Rydym hefyd mynd ati i roi cefnogaeth.

2. Cefndir

Cyfres o ofynion sy'n rhwymo'n gyfreithiol yw'r Safonau, a'r rheini'n ceisio gwella'r gwasanaethau dwyieithog y gall pobl Cymru ddisgwyl eu cael gan nifer o gyrrff cyhoeddus a statudol, gan gynnwys Colegau Cymru. Mae gan Colegau Cymru gyfrifoldeb i roi gwasanaethau dwyieithog, gan sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae gofyn i Colegau Cymru gydymffurfio â'r safonau hyn:

- Cyflenwi Gwasanaethau
- Llunio Polisi
- Gweithredu
- Cadw Cofnodion

Nod y Safonau yw:

- Egluro i sefydliadau beth yw eu dyletswyddau o ran y Gymraeg.
- Ei gwneud yn fwy eglur i siaradwyr Cymraeg pa wasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael yn Gymraeg.
- Gwneud gwasanaethau Cymraeg yn fwy cyson a gwella'u hansawdd.

3. Cyfrifoldeb dros y Gymraeg

Yn y cyfnod yma, bu'r Cyfarwyddwr Materion Allanol yn arwain ar y gwaith hwn drwy'r sefydliad. Drwy weithio gyda'r Cyfarwyddwr Busnes a Gweinyddu, maent wedi sicrhau i greu gweithdrefnau i helpu staff i ddeall eu rôl wrth alluogi Colegau Cymru i gyflawni'r Safonau.

Mae canllawiau desg ar gael i gefnogi pob aelod o staff i gydymffurfio. Mae prif elfennau'r canllawiau hyn yn rhoi sylw i oblygiadau ymarferol gweithio i gyflawni'r Safonau o ddydd i ddydd, fel sut i ateb y ffôn; sut i drefnu cyfarfodydd gan ystyried dewis iaith y rheini a fyddai'n cymryd rhan; a chofnodi dewis iaith ein haelodau a'n cysylltiadau.

Y Cyfarwyddwr Busnes a Gweinyddu yw'r prif berson cyswllt a'r materion cydymffurfio a'r person sy'n gyfrifol am reoli datblygiadau o ddydd i ddydd.

4. Gweledigaeth ar gyfer y Gymraeg

Mae Cynllun Iaith Gymraeg Colegau Cymru yn dal i fod yn ddogfen fyw sy'n amlinellu ymrwymiad y sefydliad i'r Gymraeg.

Mae gan Colegau Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg berthynas waith rhagorol, ac maent yn cefnogi'i gilydd mewn digwyddiadau, cyfleoedd i gyflwyno siaradwyr gwadd, a rhoi cyhoeddusrwydd a

hyrwyddo'r Gymraeg ar y cyd mewn addysg ôl-16. Yn ystod y cyfnod bu cydweithio agos ar hyrwyddo'r ymgyrch 'Mae Gen Ti Hawl'.

Nod cydweithio a phartneriaethau o'r fath yw tynnu sylw at bwysigrwydd sgiliau Cymraeg mewn addysg academiaidd a galwedigaethol, gan gynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg/ddwyieithog sy'n cael ei chynnig fel rhan o'r cwricwlwm. Mae'n fwriad rhoi cyhoeddusrwydd hefyd i rôl hollbwysig colegau addysg bellach wrth helpu cymunedau dwyieithog i ffynnu a sicrhau eu bod yn gynaliadwy yn economaidd.

5. Datblygu cyfleoedd i ddysgu Cymraeg

Cynigir hyfforddiant Cymraeg i'r holl staff i gefnogi gweithrediadau busnes a datblygiad unigol. Mae Colegau Cymru yn talu cost a/neu ryddhau staff o'r gwaith at y diben hwn. Rydym yn mynd ati i hyrwyddo cyrsiau blasu Cymreig byr ar-lein i staff.

6. Cwynion - yn unol â Safon 141

Cyflenwi Gwasanaethau - mae 64 o Safonau Cyflenwi Gwasanaethau yn berthnasol i Colegau Cymru. Nid oes unrhyw gwynion wedi dod i law am gydymffurfio â'r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau.

Llunio Polisi - mae 9 o Safonau Llunio Polisi yn berthnasol i Colegau Cymru. Nid oes unrhyw gwynion wedi dod i law am gydymffurfio â'r Safonau Llunio Polisi.

Gweithredu - mae 42 o Safonau Gweithredu yn berthnasol i Colegau Cymru. Nid oes unrhyw gwynion wedi dod i law am gydymffurfio â'r Safonau Gweithredu.

7. Sgiliau Cymraeg a dysgu Cymraeg - yn unol â Safon 145

Sgiliau Cymraeg staff Colegau Cymru ar 31 Mawrth 2018. Cynhaliwyd archwiliad sgiliau iaith Gymraeg staff gyda'r canfyddiadau canlynol:

- Mae 6 o'r 15 aelod o staff yn siaradwyr Cymraeg rhugl

8. Recriwtio - yn unol â Safon 148

Dyma nifer y swyddi newydd a'r swyddi gwag a hysbysebwyd yn ystod y flwyddyn yn ôl categori:

- (i) sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol: 0 swydd
- (ii) byddai angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg ar ôl penodi i'r swydd: 0 swydd
- (iii) sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol: 1 swydd
- (iv) dim angen sgiliau yn y Gymraeg: 0 swydd

Hysbysebwyd pob swydd gan nodi bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol neu'n ddymunol. Os yw hynny'n bosibl, rydym yn esbonio lefel y sgiliau sy'n ofynnol i gyd-fynd â chyfrifoldebau'r swydd.

Cysylltiadau

Iestyn Davies, Prif Weithredwr

Julie Osman, Cyfarwyddwr Busnes a Gweinyddu ac Ysgrifennydd y Cwmni

Claire Roberts, Cyfarwyddwr Materion Allanol

Cyfeiriad: U7, Cae Gwyrdd Greenmeadow Springs, Tongwynlais, Caerdydd, CF15 7AB.

Ffôn: 029 2052 2500 (croesewir galwadau yn Gymraeg ac yn Saesneg).

Ebost: helo@colegaucymru.ac.uk

Mae Colegau Cymru yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg ac yn Saesneg. Byddwn yn ymateb i ohebiaeth a gawn yn Gymraeg yn y Gymraeg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Elusen Gofrestredig Rhif 1060 182, Cwmni Cofrestredig Rhif 2832103.